

دانشگاه پیام نور

دانشکده ادبیات علوم انسانی – مرکز تهران جنوب

پایان نامه

برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد

رشته تربیت بدنی

گروه انسانی

عنوان:

بررسی رابطه بین استرس سازمانی و عملکرد ورزشکاران نخبه

تیم ملی تکواندوی بانوان ایران در رویدادهای بین المللی

نداغیانوند

استاد راهنما:

دکتر لقمان کشاورز

استاد مشاور:

دکتر حبیب هنری

دی ماه ۹۱

دانشگاه پیام نور استان تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

تاریخ
شماره
پیوست

مرکز تهران جنوب

تصویب نامه

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته تربیت بدنی گرایش عمومی
تحت عنوان:

بررسی رابطه بین استرس سازمانی و عملکرد ورزشکاران نخبه ی تیم ملی تکواندوی باتوان ایران در رویدادهای بین المللی

نام خانوادگی: غیاثوند شماره پروژه: ۱۱۴۰۱
نام: نام: شماره دانشجویی: ۸۸۰۰۰۲۱۵۵
تاریخ دفاع: ۹۱/۱۰/۱۰ ساعت: ۸-۱۰

درجه ارزشیابی: عالی

نمره: ۱۹/۵ نوزده و نیم

هیات داوران:

داوران	نام	نام خانوادگی	کد استادی	مرتبۀ علمی	امضاء
راهنما	لقمان	کشاورز	۳۷۹۱۲۷	استاد	
راهنمای دوم	---	---	---	---	---
مشاور	حبیب	هنری	۴۰۵۳۶۰	استاد	
مشاور دوم	---	---	---	---	---
داور	ابوالفضل	فراهانی			
داور دوم	.	.			

تهران، خیابان انقلاب، خیابان
استاد نجات الهی، نرسیده به
چهار راه سپند، دانشگاه پیام نور
مرکز تهران جنوب، پلاک ۲۳۳

تلفن: ۸۴۲۲۴
۸۸۸۰۱۰۹۰
فکس: ۸۸۸۰۳۶۸۵
کد پستی: ۱۵۸۴۶۶۸۶۱۱

نشانی الکترونیک:

www.teh-jonuob.pnu.ac.ir
Jonuob@tpnu.ac.ir

“ امر کردند که آنان کلمه ای به ما آموختند

در حدیثی ایشان را تکریم نماییم. ”

هر اثری به مثابه یک پدیده، صاحب خالق است که برای آفرینش خود “چرایی” دارد و به راستی تا این “چرا” نباشد، سخن از “چگونگی” عبث خواهد بود. در واقع بدون “دلیل” هیچ راهی نه سپری می کرد و نه به فرجام می رسد. این اثر نیز روزگاری ورق پاره ای بیش نبود. طلب ساده ای بود که به جستجوی پیکر هدایت شد و طرح افکندنش با تشویق های استادانه یک دلیل روشن گشت و انگیزه های خام اولیه را به پختگی رسانید. از این رو، وظیفه خود می دانم از این بزرگوار جناب آقای دکتر لقمان کشاورز کمال سپاسگذاری را داشته و برای ایشان آرزوی یک نامی کنم. همچنین امید بدان بسته که شمار این گونه استادان دانشجو پرور و به فزونی کسب و ناکاستی های دانش آموختگان به دریغی مبدل نگردد.

از زحمات جناب قاسی دکتر حمید هنری که با تجربیات ارزشمند خود مراد انجام این تحقیق یاری نمودند، کمال تشکر را دارم.

و با سپاس فراوان

از زحمات خواهر عزیزم ساحره، که مراد ترجمه متون یاری نمودند، تشکر می کنم.

تقدیم بہ

زیبا ترین ترانہ زندگی ام مادر

کہ تنها خدا میداند چقدر مادر است.

شور و سکوہ زندگیم اگر ہست ہمہ از اوست.

نازنینم،

تہمادلیل زندگی ام وجود مہربان تو ست، بامن بان کہ آسمان زندگی ام پر ستارہ شود.

تقدیم بہ

آن یگانہ مہربان پدرم

کہ وجودش یعنی وسعت بی نہایت عشق،

یعنی یک دنیا،

پدرنخوبم وجودت بی بلا و سایہ ات مستدام.

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تعیین رابطه استرس سازمانی و عملکرد بانوان تیم ملی تکواندو بانوان در رویدادهای بین‌المللی بود. جامعه آماری تحقیق ۴۰ نفر از بانوان تکواندوکار تیم‌های ملی نوجوانان، جوانان و بزرگسالان حاضر در اردوهای تدارکاتی جهت شرکت در رقابتهای بین‌المللی در سال ۱۳۹۱ بود که تمام آنها به طور کل شمار برای نمونه انتخاب شدند. برای دستیابی به اهداف تحقیق از پرسشنامه‌های اطلاعات فردی و استرس سازمانی محقق ساخته استفاده شد که روایی آنها به تایید متخصصین رسید و پایایی آن در یک مطالعه مقدماتی با حضور ۳۰ ورزشکار با آلفای کرونباخ ۰/۸۷ محاسبه شد. برای تحلیل اطلاعات جمع‌آوری شده از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی از جمله کلموگروف-اسمیرنف، تی تک نمونه ای و رگرسیون چند متغیره وضریب همبستگی پیرسون با کمک نرم افزار SPSS استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که میزان استرس سازمانی در بین بانوان تیم ملی در حد بالا قرار دارد. همچنین بین استرس سازمانی با تعداد برد و همچنین عناوین قهرمانی ارتباط معناداری وجود دارد. از بین مولفه‌های استرس سازمانی، عوامل تیمی و محیطی ارتباط قابلیت پیش بینی تعداد برد و کسب مقام در رویدادهای بین‌المللی بانوان تیم‌های ملی تکواندو بانوان را دارا هستند. همچنین بین سن، سابقه تمرین، سابقه عضویت در تیم ملی و تعداد حضور در رویدادهای بین‌المللی با استرس سازمانی ارتباط معناداری وجود دارد. اما بین سابقه حضور در اردوهای تدارکاتی با استرس سازمانی ارتباط معناداری وجود ندارد.

واژه‌های کلیدی: استرس، استرس سازمانی، بانوان تکواندوکار

فهرست مطالب

عنوان..... صفحه

فصل اول : طرح تحقیق

۱-۱ مقدمه.....	۲
۲-۱ بیان مسئله.....	۳
۳-۱ ضرورت و اهمیت تحقیق.....	۷
۴-۱ اهداف تحقیق.....	۹
۴-۱-۱ اهداف کلی.....	۹
۴-۱-۲ اهداف اختصاصی.....	۱۰
۵-۱ سئوالات تحقیق.....	۱۰
۶-۱ فرضیه‌های تحقیق.....	۱۱
۷-۱ محدودیت‌های تحقیق.....	۱۱
۷-۱-۱ محدودیت‌هایی که کمترل آنها خارج از اختیار و توان محقق بودند.....	۱۱
۷-۱-۲ محدودیت‌هایی که توسط محقق کنترل شده‌اند.....	۱۲
۸-۱ تعریف عملیاتی اصطلاحات تحقیق.....	۱۲
۸-۱-۱ استرس.....	۱۲
۸-۱-۲ استرس سازمانی.....	۱۲
۸-۱-۳ ورزشکاران حرفه ای.....	۱۲
۸-۱-۴ عوامل تیمی.....	۱۳
۸-۱-۵ عوامل رهبری.....	۱۳
۸-۱-۶ عوامل محیطی.....	۱۳
۸-۱-۷ عوامل فردی.....	۱۳
۸-۱-۸ استرس رقابتی.....	۱۳
۸-۱-۹ استرس فردی.....	۱۳

۱۳.....۱۰-۸-۱ سازش کاری یا سازگاری.....

فصل دوم: مبانی و ادبیات پیشینه

۱۵.....	۱-۲ مقدمه.....
۱۵.....	۲-۲ مبانی.....
۱۵.....	۱-۲-۲ استرس.....
۱۶.....	۲-۲-۲ استرس در ورزش.....
۱۸.....	۲-۲-۳ پاسخهای فردی.....
۲۰.....	۲-۲-۴ ساختار و مفاهیم مرتبط در استرس.....
۲۰.....	۲-۲-۴-۱ استرس.....
۲۱.....	۲-۲-۴-۲ استرس دهنده.....
۲۱.....	۲-۲-۴-۳ آسیب.....
۲۱.....	۲-۲-۴-۴ استرس سازمانی.....
۲۱.....	۲-۲-۴-۵ استرس دهنده های سازمانی.....
۲۱.....	۲-۲-۴-۶ آسیب سازمانی.....
۲۱.....	۲-۲-۵ استرس سازمانی در ورزش.....
۲۷.....	۲-۲-۶ ارائه الگویی از استرس و عواطف و عملکردها و استرس سازمانی.....
۲۹.....	۲-۲-۷ اساس و پایه روانی استرس.....
۳۰.....	۲-۲-۸ چهارچوب نظری در رابطه با توالی رخداد استرس.....
۳۰.....	۲-۲-۸-۱ مرحله اول: تناسب شخص و محیط (P-E).....
۳۷.....	۲-۲-۸-۲ مرحله دوم: احساسات و عملکرد (E-P).....
۴۰.....	۲-۲-۸-۳ مرحله سوم: سازگاری و سازش کاری (COO).....
۴۴.....	۲-۲-۹ مفاهیم عملی و کاربردی استرس سازمانی در سازمان.....
۴۶.....	۲-۳ ادبیات پیشینه.....
۴۶.....	۲-۳-۱ تحقیقات داخل کشور.....
۴۸.....	۲-۳-۲ تحقیقات خارج از کشور.....
۶۱.....	۲-۴ نتیجه گیری کلی از ادبیات پیشینه.....

فصل سوم: روش شناسی تحقیق

۶۳	۱-۳ مقدمه.....
۶۳	۲-۳ فرآیند اجرای تحقیق.....
۶۵	۳-۳ جامعه و نمونه آماری پژوهش.....
۶۵	۴-۳ ابزار اندازه گیری.....
۶۶	۵-۳ متغیرهای تحقیق.....
۶۸	۶-۳ روش اجرای تحقیق.....
۶۸	۷-۳ روش های آماری تحقیق.....

فصل چهارم: نتایج و یافته‌های تحقیق

۷۰	۱-۴ مقدمه.....
۷۶	۲-۴ نتایج آزمون کالموگراف-اسمیرنف برای توزیع طبیعی داده‌ها.....
۷۶	۳-۴ آزمون سوال تحقیق.....
۷۶	۱-۳-۴ سوال تحقیق.....
۷۷	۴-۴ آزمون فرضیه‌های تحقیق.....
۷۷	۱-۴-۴ فرضیه صفر ۱.....
۸۰	۲-۴-۴ فرضیه صفر ۲.....
۸۲	۳-۴-۴ فرضیه صفر ۳.....
۸۲	۴-۴-۴ فرضیه صفر ۴.....
۸۳	۵-۴-۴ فرضیه صفر ۵.....
۸۳	۶-۴-۴ فرضیه صفر ۶.....
۸۴	۷-۴-۴ فرضیه صفر ۷.....

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۸۶	۱-۵ مقدمه.....
۸۶	۲-۵ خلاصه تحقیق.....
۸۹	۳-۵ بحث و نتیجه گیری.....

۱۰۰.....	۴-۵ پیشنهادات برخاسته از تحقیق.....
۱۰۱.....	۵-۵ پیشنهادات برای تحقیقات آینده.....
۱۰۲.....	منابع و مأخذ.....
۱۱۴.....	پیوست شماره ۱: فرم پرسشنامه استرس سازمانی.....

فهرست جدول‌ها

۲۶.....	جدول (۱-۲) چهارچوبی از استرس سازمانی در ورزشکاران.....
۲۸.....	جدول (۲-۲) یک مدل از استرس، احساسات، عملکرد.....
۶۴.....	جدول (۱-۳) جزئیات و مراحل مختلف تحقیق.....

فصل اول

طرح تحقیق

۱- مقدمه

پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی به دلایل متعددی از جمله تغییر نظام فرهنگی کشور حضور بانوان در فعالیت‌های ورزشی با چالش‌های زیادی مواجه گردید و حضور بانوان در عرصه‌های مختلف ورزشی توقف طولانی مدت داشت. اما با پایان جنگ تحمیلی و خلاص شدن کشور از تبعات جنگ، بازسازی کشور از یک سو و دسترسی به اطلاعات ارزشمند در خصوص فواید فعالیت‌های ورزشی از سویی دیگر، رونق ورزش و ورزش کردن رادر قشر زیادی از بانوان کشور سرعت بخشید. به طوری که مسئولین کشور در صدد احیاء ورزش بانوان از طرق مختلف از جمله ساخت اماکن ورزشی ویژه بانوان و یا اختصاص برخی از مجموعه‌های ورزشی کشور به ورزش بانوان برآمدند.

همچنین پس از کش و قوس‌های فراوان در ساختار و مدیریت ورزش کشور به منظور تقویت ورزش بانوان در ساختار تشکیلاتی وزارت ورزش و جوانان، معاونت ورزش بانوان به منظور هدایت و مدیریت ورزش بانوان پیش‌بینی شد و ورزش بانوان به طور خاص مورد توجه مسئولین سیاسی و ورزشی کشور قرار گرفت (کشاورز، ۱۳۹۱).

تداوم توجه ویژه مسئولین به فعالیت‌های ورزشی بانوان موجب رونق گرفتن ورزش بانوان گردید و در بسیاری از رشته‌های ورزشی فعالیت‌های ورزشی بانوان از مرزهای کشور فراتر رفت و در عرصه‌های بین‌المللی مختلف موفقیت‌های زیادی برای کشور حاصل شد. در این رابطه می‌توان به موفقیت کاروان ورزشی بانوان کشور در بازیهای آسیایی گوانگ‌جو اشاره کرد که مدال‌های متعددی در رشته‌های مختلف از جمله ووشو و تکواندو به دست آمد. توفیق ورزش بانوان موجب شد که کاروان ورزشی کشور بهترین نتیجه در بازیهای آسیایی را پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی بدست آورد.

پیشرفت و توفیق حضور بانوان ورزشکار در عرصه‌های بین‌المللی، حساسیت توجه به ورزش بانوان را افزایش می‌دهد و مسئولین باید در صدد شناسایی موانع و مشکلات از جمله موانع و مشکلات

فرهنگی و محیطی تاثیرگذار بر عملکرد بانوان ورزشکار کشور در مسابقات ورزشی و رویدادهای بین‌المللی برآیند. به نظر می‌رسد محدودیت‌های مزبور در عملکرد بانوان ورزشکار تاثیر منفی بگذارد و بانوان ورزشکار کشور نتوانند حداکثر توانایی فردی خود را در رویدادهای بین‌المللی داشته باشند و قطعاً عملکرد آنها تا حد زیادی کاسته خواهد شد. از اینرو مسئولین ورزش کشور علاوه بر توجه به عوامل فنی و تخصصی ورزشی به عوامل بیرونی نیز باید توجه ویژه‌ای داشته باشند. در این رابطه یکی از عواملی که در عملکرد بانوان می‌تواند تاثیرگذار باشد، استرس و به طور ویژه استرس سازمانی است. از اینرو پژوهش حاضر در صدد است در یکی از رشته‌های ورزشی موفق کشور که حضور مستمر در رقابتهای بین‌المللی، آسیایی، جهانی و المپیک دارد، موضوع استرس سازمانی را مورد بررسی قرار دهد. لذا تحقیق حاضر سعی دارد تاثیر عوامل سازمانی را در عملکرد بانوان عضو تیم ملی تکواندو در رویدادهای بین‌المللی مورد بررسی قرار دهد و نتایج آن را در اختیار مسئولین فدراسیون تکواندو، وزارت ورزش و جوانان و کمیته ملی المپیک قرار دهد تا با بهره‌مندی از نتایج پژوهش حاضر یکی از عوامل تاثیرگذار در عملکرد ورزشکاران نخبه این رشته ورزشی تحت کنترل درآید.

۱-۲ بیان مسأله

اتفاقات ناگوار و ناخواسته در زندگی افراد موجب برهم خوردن آرامش جسمی و روحی آنان می‌شود که به آن استرس گفته می‌شود و عواملی که موجب ایجاد آن می‌شود عوامل استرس‌زا نام دارد (هنتن و جونز^۱، ۱۹۹۹b). انسان به طور طبیعی از دوران جنینی تا آخرین لحظه حیات خود با استرس و عوامل توأم با آن در ستیز است (گلدو جکسون و فینچ^۲، ۱۹۹۳).

بی‌شک تجربه‌ی استرس و فشار روانی از جمله عوامل لاینفک ورزش است و چگونگی رویارویی و کنار آمدن با این عوامل و یا کنترل آنها به خصوص در خارج از میدان مسابقه در سلامت روانی ورزشکاران بسیار مهم است (هنتن و فلچر و کوفلان^۳، ۲۰۰۵). متخصصین بر این باورند که تمرین و

^۱ -Hanton, S., and Jonse, G

^۲ -Gould, D., Jackson, S. A and Finch, L. M

^۳ -Hanton, S., Fletcher, D., and Coughlan, G

مسابقه در سطوح بالا نیازمند تمرکز کامل بر اهداف تدوین شده است و برای دستیابی به اهداف تدوین شده برنامه‌ریزی دقیق و کنترل همه عوامل تاثیرگذار مثبت و منفی ضروری می‌باشد (فلچرو هنتن و ملالیو^۱، ۲۰۰۶).

در هنگام مسابقه ورزشی وقتی کنترل امور از دست ورزشکار خارج می‌شود، اثرات منفی استرس، اعمال و رفتار ورزشکار را تحت الشعاع قرار می‌دهد. این عوامل موجب می‌شود که ورزشکار نتواند همه توانایی‌های خود را به مرحله‌ی اجرا درآورد. از سویی دیگر خلقت انسان به گونه‌ای است که در شرایط طبیعی می‌تواند با استرس‌های روزمره کنار آمده و براساس تجربه و آگاهی خود، کنترل زندگی را به شکلی مطلوب در اختیار گیرد. اما گاهی استرس‌ها آنچنان شدید هستند که دیگر از مکانیزم کنترل کننده، کاری بر نمی‌آید (فلچرو هنتن و ملالیو، ۲۰۰۶).

اساساً ماهیت استرس به انواع و روش‌های مختلفی به عنوان محرک یا فشار محیطی تعریف شده و یا به بیان دیگر به عنوان پاسخ فردی یا نتیجه‌ی عمل و عکس‌العمل بین فرد و محیط، زمانیکه فرد بین توانایی‌های خود و نیازهای محیطی تعادلی نمی‌یابد، تعریف می‌شود (فلچرو هنتن و ملالیو، ۲۰۰۶).

فلچر و هنتن^۲ (۲۰۰۳a) نیز استرس را به سه دسته تقسیم می‌کنند: استرس رقابتی، استرس سازمانی، و استرس شخصی یا فردی.

استرس رقابتی به عنوان تقابل بین توانایی‌های فرد و نیازهای محیطی تعریف شده است که به عملکرد فرد در حین رقابت مربوط می‌شود (فلچرو هنتن و ملالیو، ۲۰۰۶). زمانیکه بین این نیازها و میزان توانایی‌های فرد تعادل وجود نداشته باشد، فرد دچار استرس رقابتی می‌شود. استرس‌های فردی یا شخصی به مسائل خانوادگی و غیر ورزشی فرد مربوط می‌شود (فلچرو هنتن و ملالیو، ۲۰۰۶). استرس سازمانی نیز به عنوان تقابل بین توانایی‌های فرد و نیازهای محیطی تعریف شده است که به طور مستقیم با سازمانی که فرد در آن فعالیت دارد، در ارتباط است. به بیان دیگر استرس دهنده‌ها، تقاضاها و یا نیازهای محیطی هستند که فرد در حین کارو فعالیت با آنها مواجه شده و موجب می‌شود که در

^۱ -Fletcher, D., Hanton, S., and., Mellalieu, D

^۲ -Fletcher D. and Hanton S

صورت عدم تعادل، پاسخ‌های روانی و رفتاری یا عکس‌العمل‌های منفی از خود نشان دهد(فلچرو هنتن وماللیو، ۲۰۰۶).

در واقع محققین استرس سازمانی در پی آن هستند ، بدانند که خارج از زمان رقابت(استرس رقابتی) و مسائل خانوادگی(استرس‌های فردی)، سازمان ورزشی که شامل مربیان، هم‌تیمی‌ها، مدیران سازمان ورزشی، مسائل مربوط به تغذیه، آسیب‌ها، نوع تمرینات، امکانات تمرینی، مسائل مالی و ... می‌شود، در عملکرد ورزشکاران چه تأثیری دارند؟ آیا این مسائل که به نظر در حاشیه قرار گرفته‌اند، اگر بخوبی مدیریت نشوند، باعث بروز استرس در ورزشکار می‌شوند؟ و آیا این استرس‌های به وجود آمده روی عملکرد ورزشکار تأثیر سوء خواهند گذاشت؟

در این رابطه کوپر^۱(۲۰۰۱) بر این باور است که مدیران سازمانهای ورزشی بعنوان افرادی که در مرکز تصمیم‌گیری‌های کلان سازمان قرار گرفته‌اند، گاهی به خاطر ترس از دعاوی قضایی ممکن است برای برطرف کردن مشکلات و موانع پیش‌بینی نشده‌ی سیاسی و حقوقی مرتبط با سازمان، مسئولیت‌های خود را فراموش کنند. به نظر می‌رسد این اقدام عمده‌تاً مدیریت استرس را بر عهده‌ی ورزشکار می‌گذارد. همچنین اعتقادات و نگاه مدیر به مسائلی همچون، مسائل مالی، حقوقی و سیاسی، تماماً به عنوان یک اثر محیطی ازسوی سازمان، ورزشکار را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد و ورزشکار همیشه در تصمیمات غلط سازمان متضرر خواهد شد و این نیاز به ایجاد تغییراتی در سطوح سازمانی رامی‌طلبد وهمچنین نیاز به آگاهی و شناسایی این دست استرس دهنده‌ها دارد.

برخی از محققین گاهی علت بروز این استرس‌ها را در بی‌کفایتی سازمان و گاه در مدیران سازمان می‌دانند که بدون صلاحیت مدیریتی در رأس سازمان قرار می‌گیرند و اغلب کسانی هستند که به خاطر حب و عشق دیرینه‌ای که به ورزش داشته‌اند و بدون اطلاعات علمی در این زمینه به سمت مدیریت منصوب می‌شوند. اما مدیر تنها دلیل بروز این استرس‌ها نیست. بلکه مجموعه‌ای از عوامل همچون مربی، هم تیمی‌ها، محیط تمرین، فشار تمرین، پول، آسیب دیدگی که همگی در محیط ورزشی فرد ورزشکار قرار دارند، باعث بروز این استرس‌ها می‌شوند. برخی محققین اهمیت

^۱ -Cooper C, and Dewe P,J.,and O Driscoll M,P

اثرگذاری منفی ناشی از استرسهای سازمانی را بیش از استرس رقابتی دانسته‌اند (استرسهای مربوط به حین رقابت مانند حریف) (کوپر، ۲۰۰۱).

کارون^۱ (۱۹۸۲)، عوامل استرس سازمانی را به ۴ دسته‌ی **عوامل محیطی** (مانند انتخابی، محیط تمرینی و مسائل مالی و...) **عوامل رهبری** (مانند مربی و شیوه‌ی مربیگری و...) **عوامل فردی** (مانند تغذیه، آسیب، اهداف و تجربیات و...) **عوامل تیمی** (مانند جو تیم، شبکه‌های حمایتی، نقش‌ها و ارتباطات و...) تقسیم بندی کرده است.

طبق تحقیقات فلچرو هنتن (۲۰۰۳) مکانیزمی که در پی استرس سازمانی، عملکرد ورزشکار را تحت الشعاع قرار می‌دهد شناسایی شدند. در این پژوهش مشخص شد مدیریت بد وضعیت بخشهای سازمانی عموماً موجب آسیب به عملکرد ورزشکار در طی ۳ مرحله می‌شود. ۱- بهم ریختن تمرکز ۲- پاسخهای احساسی نابهنجار ۳- و نهایتاً تغییرات غیر عادی در سطوح اجرایی.

همینطور فلچرو کریستوفرو واگستاف (۲۰۰۹) معتقدند دغدغه‌ی کنونی ورزش حرفه‌ای در قرن ۲۱ که عواقب روانی گسترده‌ای نیز دارد، عوامل شناختی هستند که از سوی سازمان ورزشی عملکرد ورزشکار را تحت تاثیر قرار می‌دهند. به گفته آنها این عوامل شناختی باید به طور دقیقی مورد مطالعه قرار گیرند در غیر اینصورت باید نگران تاثیرات سوء سازمان بر عملکرد ورزشکاران بود.

در حالیکه بررسی مسائل درگیر با سازمان در رابطه با نیازهای خاص ورزشکار اهمیت دارد، به همان نسبت تعادل برقرار کردن بین این نیازها نیز دارای اهمیت است. در مدیریت استرس سازمانی هدف حذف تمامی فشارها نمی‌باشد. چرا که بخشی از این استرس دهنده‌ها جزء جدایی‌ناپذیر ورزش مدرن هستند. اما باید به ورزشکاران کمک کرد تا منابع و عملکرد خود را توسعه دهند (هنتن و فلچرو کوفلان، ۲۰۰۵).

بنابراین با توجه به موضوع مورد بحث، این احتمال وجود دارد که یک ساختار سازمان نیافته‌ی ورزشی بتواند فشارهایی را به ورزشکاران حرفه‌ای وارد کرده، و با عنوان یک فشار و محرک محیطی،

^۱ -Carron A.V

منجر به بروز عکس العمل‌های منفی در فرد ورزشکار شود و عملکرد بهینه‌ی او را مختل کند. از اینرو با توجه به اینکه ورزش کشور در مسیر رشد و توسعه قرار گرفته و نظر به اینکه بانوان ورزشکار در موفقیت‌های ورزشی کشور مشارکت داشته و در بازیهای آسیایی ۲۰۱۰ نقش مهمی در موفقیت کاروان ورزشی کشور داشته‌اند، بیم آن می‌رود که در فعالیت خود با استرس‌های زیادی مواجه شوند و از آنجا که بانوان تکواندوکار در رویدادهای برون مرزی حضور گسترده‌ای دارند، تحقیق حاضر درصدد است به این سؤال پاسخ دهد که آیا بانوان ورزشکار تکواندوکار از استرس سازمانی رنج می‌برند؟ آیا استرس سازمانی می‌تواند عملکرد بانوان ورزشکارنخبه‌ی تکواندو در رویدادهای ورزشی بین‌المللی را پیش بینی کند؟

۱-۳ ضرورت و اهمیت تحقیق

یکی از اهداف عمده‌ی روانشناسان ورزشی، شناخت فشارهای روحی و روانی و عاطفی است که بر ورزشکار وارد شده و عملکرد مطلوب وی را تحت تاثیر قرار می‌دهد. همچنین در مدیریت ورزشی سازماندهی و مدیریت، زمانی مطلوب و مناسب خواهد بود که اهداف تدوین شده تحقق پیدا کنند. در این راستا شاید یکی از مهم‌ترین اهداف یک فدارسیون ورزشی کسب نتیجه مطلوب ورزشکاران در میادین ملی و بین‌المللی باشد. لذا از آنجا که استرس در ورزشکاران یکی از مشکلات شایع می‌باشد، به ویژه استرس در ورزشکاران نخبه که در اجتماع پیچیده و محیط سازمان یافته‌ی ورزشی مورد هجوم هزاران نوع درخواست و انتظارات گوناگون می‌باشند، شناسایی عوامل مرتبط با بروز استرس و پیشگیری و کنترل آنها برای ورزشکاران حرفه‌ای و افراد درگیر با آن از ضروریات به شمار می‌رود.

برای آنکه ورزشکار بهترین عملکرد را داشته باشد، باید از شرایط محیطی و روحی و احساسی ایده-آل آنها آگاهی داشته باشیم. لذا لازم است عوامل برهم زننده‌ی این وضعیت شناسایی شوند (فلچرو هتنن و ملالیو، ۲۰۰۶). در این رابطه بیش از دو دهه مطالعه، مدارک مهمی در ارتباط با استرس در رقابتهای، خصوصا استرس و نگرانی و رابطه‌اش با انجام عملکرد ورزشی به دست آمده است (فلچرو

هتتن وملالیو، ۲۰۰۶). اما در خصوص تجربه‌ی ورزشکاران و استرس مرتبط با محیط سازمان یافته که ورزشکاران در آن عمل می‌کنند، مستندات کمتری در دسترس است.

استرس سازمانی در بخش‌ها و مشاغل مختلف از جمله پزشکی (ساینف^۱، ۱۹۹۰) نیروهای پلیس (گال تردوکس و فوستر^۲، ۱۹۹۸) ارتش (روگرز و شانی^۳، ۱۹۸۷)، نهادها و کارکنان دولتی (روگرز و الیس^۴، ۱۹۹۴)، بانکها (سیگروز و ون الدرن^۵، ۱۹۹۶) شرکت‌ها و بنگاه‌های مختلف (کنگمی و خان^۶، ۱۹۹۷) مورد توجه و استفاده قرار گرفته است. در این رابطه نتایج تحقیقات متعدد بیانگر این است که منابع اصلی و پایه و اساس استرس سازمانی عبارتند از فشار کاری، سیستم و شرایط کاری، ارزیابی عملکرد، ساختار سازمان، ابهام در مسئولیت پذیری و توانایی، ابهام در نقش (روگرز و شانی، ۱۹۸۷)، تداخل نقش و مسئولیت‌های اضافی (جمال^۷، ۱۹۸۵) ضعف اطلاعات و ضعف در مسئولیت پذیری (سیگروز و ون الدرن، ۱۹۹۶). همچنین تطبیق نتایج تحقیقات متعدد در این حوزه مبین این است که عوامل مزبور علاوه بر رضایت‌شغلی (هنریکس و اووال و تروکسلر^۸، ۱۹۸۵) بر عملکرد فرد نیز تاثیرگذار است (روبینوویتز و استومپ^۹، ۱۹۸۷). در این رابطه نتایج تحقیقات گلدوهمکاران (۱۹۹۹) و پسنسگارد و دودا (۲۰۰۲) نشان می‌دهد که استرس سازمانی و جو حاکم بر سازمان به عنوان عوامل اصلی تاثیرگذار در آماده سازی ورزشکاران حرفه‌ای و عملکرد آنها در بازیهای المپیک بوده است. همچنین میهان و همکاران (۲۰۰۴) و کتاوا هاسمن (۱۹۹۸) در مطالعات خود دریافتند که هم وقایع بزرگ سازمانی و همین طور وقایع کوچک سازمانی، روی کیفیت عملکرد ورزشکاران تأثیر زیادی می‌گذارد. یافته‌های فلچر و هتتن و کوفلان^{۱۰} (۲۰۰۵) روی استرس در ورزشکاران نخبه و مقایسه‌ی استرس‌های سازمانی و رقابتی نشان می‌دهد که استرس دهنده‌های سازمانی نقش زیادی در تجربیات

^۱-Singh, R. G

^۲-Gulle, G., Tredoux, C., and., Foster, D

^۳-Rogers, R. E., Li, E. Y., and Shani, A. B

^۴-Rogers, R. E., Li, E. Y., and Ellis, R

^۵-Seegers, G., and., Van Elderen, T

^۶-Cangemi, J. P., and Khan, K. H

^۷-Jamal, M

^۸-Hendrix, W. H., Ovalle, N. K., and Troxler, R. G

^۹-Robinowitz, S., and Stumpf, S. A

^{۱۰}-Fletcher D, and Hanton S, Coughlan G

استرسی ورزشکاران دارند. فلچرو هنتن^۱(۲۰۰۳)، هنتن و ملالیو^۲(۲۰۰۶)، فلچر و هنتن و کوفلان^۳(۲۰۰۵)، وودمن و هاردی^۴(۲۰۰۱)، کریستیانسن، روبرتزو هالواری^۵(۲۰۱۱)، کریستیانسن و روبرتز^۶(۲۰۱۰) نیز مطالعاتی در این رابطه داشته‌اند و نتایج اکثر تحقیقات بیانگر دسته بندی عواملی مختلفی به عنوان عوامل استرس‌زای سازمانی می‌باشد. همچنین نتایج اکثر آنها نشان می‌دهد که استرس سازمانی به عنوان بخشی از فرایند کلی استرس بوده و بر عملکرد ورزشکاران حرفه‌ای تاثیر منفی می‌گذارد.

اما نکته مهم این است که در کشورما در خصوص استرس سازمانی در رشته‌های مختلف ورزشی تحقیقات کمی انجام شده است. لذا از آنجا که در رشته‌های مختلف ورزشی در بخش بانوان، دلایل مختلفی از جمله مسائل فرهنگی و مذهبی روی برخی سطح فنی و فاصله سطوح فنی بین ورزش بانوان و آقایان تاثیرگذار بوده، بیم آن می‌رود عوامل سازمانی نیز در عملکرد بانوان ورزشکار تاثیر بگذارد. از این‌رو شناخت و کنترل آنها برای مدیران ورزشی کشور حائز اهمیت است تا با شناسایی و کنترل آنها عوامل منفی تاثیرگذار در موفقیت بانوان ورزشکار کاهش پیدا کند. لذا نظر به این که تاکنون در رشته ورزشی تکواندو که بانوان ورزشکار این رشته ورزشی در رویدادهای مهم بین‌المللی شرکت مستمر دارند، تحقیقی در خصوص استرس سازمانی انجام نشده است، ضرورت انجام تحقیق بیشتر احساس می‌گردد.

۱-۴ اهداف تحقیق

۱-۴-۱ هدف کلی:

هدف کلی تحقیق عبارتست از تعیین رابطه‌ی بین استرس سازمانی با عملکرد ورزشکاران تیم ملی تکواندوی بانوان ایران در رویدادهای بین‌المللی

^۱ -Fletcher D, and Hanton S

^۲ -Hanton S, and Mellalieu D

^۳ -Fletcher D, and Hanton S , and Coughlan G

^۴ -Woodman T, Hardy L

^۵ -Kristiansen E, Halvari H ,and Roberts GC

^۶ -Kristiansen E, and Roberts GC

۱-۴-۲ اهداف اختصاصی

- ۱- تعیین سطح استرس سازمانی ورزشکاران تیم ملی تکواندوی بانوان ایران شرکت کننده در رویدادهای بین‌المللی
- ۲- تعیین رابطه بین استرس سازمانی با تعداد بردهای ورزشکاران تیم ملی تکواندوی بانوان ایران در رویدادهای بین‌المللی
- ۳- تعیین رابطه بین استرس سازمانی با کسب مدال توسط ورزشکاران تیم ملی تکواندوی بانوان ایران در رویدادهای بین‌المللی
- ۴- تعیین رابطه بین استرس سازمانی با سن بانوان تیم ملی تکواندوی ایران شرکت داشته در رویدادهای بین‌المللی
- ۵- تعیین رابطه بین استرس سازمانی با سابقه تمرین بانوان تیم ملی تکواندوی ایران شرکت داشته در رویدادهای بین‌المللی
- ۶- تعیین رابطه بین استرس سازمانی با سابقه عضویت در تیم ملی بانوان تیم ملی تکواندوی ایران شرکت داشته در رویدادهای بین‌المللی
- ۷- تعیین رابطه بین استرس سازمانی با سابقه حضور در اردوهای ملی توسط ورزشکاران تیم ملی تکواندوی بانوان ایران در رویدادهای بین‌المللی
- ۸- تعیین رابطه بین استرس سازمانی با تعداد رویدادهای بین‌المللی توسط ورزشکاران تیم ملی تکواندوی بانوان ایران

۱-۵ سؤال تحقیق:

استرس سازمانی ورزشکاران تیم ملی تکواندوی بانوان ایران شرکت کننده در رویدادهای بین‌المللی چه میزان است؟

۶-۱ فرضیه‌های تحقیق

- ۱- بین استرس سازمانی با تعداد بردهای ورزشکاران تیم ملی تکواندوی بانوان ایران در رویدادهای بین‌المللی رابطه وجود دارد.
- ۲- بین استرس سازمانی با کسب مدال توسط ورزشکاران تیم ملی تکواندوی بانوان ایران در رویدادهای بین‌المللی رابطه وجود دارد.
- ۳- بین استرس سازمانی با سن بانوان تیم ملی تکواندوی ایران شرکت داشته در رویدادهای بین‌المللی رابطه وجود دارد.
- ۴- بین استرس سازمانی با سابقه تمرین بانوان تیم ملی تکواندوی ایران شرکت داشته در رویدادهای بین‌المللی رابطه وجود دارد.
- ۵- بین استرس سازمانی با سابقه تمرین در تیم ملی بین بانوان تیم ملی تکواندوی ایران شرکت داشته در رویدادهای بین‌المللی رابطه وجود دارد.
- ۶- بین استرس سازمانی با سابقه حضور در اردوهای ملی توسط ورزشکاران تیم ملی تکواندوی بانوان ایران در رویدادهای بین‌المللی رابطه وجود دارد.
- ۷- بین استرس سازمانی با تعداد رویدادهای بین‌المللی توسط ورزشکاران تیم ملی تکواندوی بانوان ایران رابطه وجود دارد.

۷-۱ محدودیت‌های تحقیق:

۷-۱-۱ محدودیت‌هایی که کنترل آنها خارج از اختیار و توان محقق بود عبارتند از:

- خستگی حاصل از تمرین در اردوی تدارکاتی در نحوه پاسخ‌گویی به سئوالات
- شرایط روحی و روانی ورزشکاران در پاسخ‌گویی به سئوالات